

การสำรวจพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของผู้รับบริการในคลินิกโรคผิวหนัง สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง

Survey of Corona Virus diseases 2019 (COVID-19) prevention behavior among clients in dermatology clinic, Institute for Urban Disease Control and Prevention

อรวรรณ วงศ์สถิต, สมคเนย์ อ่ำสุริยา
สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง

*Orawan Wongsathit, Somkhanae Amsuriya
Institute for Urban Disease Control and Prevention*

Received 2020 Dec16, Revised 2021 Mar 5, Accepted 2021 Mar 5

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจ ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID -19)) ของผู้รับบริการในคลินิกโรคผิวหนัง สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนทั่วไปที่มาใช้บริการในช่วงเดือน มิถุนายน – สิงหาคม 2563 ณ คลินิกโรคผิวหนัง สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการสำรวจพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการในคลินิกโรคผิวหนัง สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง จำนวน 165 รายพบว่า พฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการส่วนใหญ่สวมหน้ากากอนามัยเมื่อออกจากบ้านคิดเป็นร้อยละ 97.72 ปฏิบัติตามมาตรการทางสังคมได้แก่ ใส่หน้ากากอนามัย/หน้ากากผ้า ล้างมือ เว้นระยะห่างคิดเป็นร้อยละ 96.66 ล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหารคิดเป็นร้อยละ 91.06 ซึ่งพฤติกรรมส่วนใหญ่มีการป้องกันและดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อโควิด ทั้งนี้ควรมีการเพิ่มเติมเรื่องความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เข้าไปด้วยอย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดพฤติกรรมในการป้องกันตนเองต่อไปอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19), พฤติกรรม, คลินิกโรคผิวหนัง

Abstract

This survey research aims to explore the prevention behaviors of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) among clients in dermatology clinics. Institute for Urban Disease Control and Prevention. The sample group was the general public who came to receive services during June - August 2020 at the dermatology clinic, Institute for Urban Disease Control and Prevention. Data were collected by questionnaires and analyzed data through content analysis and descriptive statistics.

The results Prevention Behavior of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) among clients in dermatology clinics, Institute for Urban Disease Control and Prevention found that most of the clients' personal protection behaviors from the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) were wearing a mask when they left their home. Accounted for 97.72 percent with strict adherence to social measures (Wearing a face mask / mask, spaced hand wash), accounting for 96.66 percent by washing hands before and after eating Accounted for 91.06 percent, which is desirable behavior to occur and should follow the measures set by government agencies Which enhances knowledge Ongoing understanding of the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) will continue to lead to sustainable self-defense behaviors.

Keywords: Coronavirus Disease 2019 (COVID-19), behaviors, dermatology clinics

บทนำ

การระบาดทั่วของไวรัสโคโรนา พ.ศ. 2562–2563 เป็นการระบาดทั่วโลกที่กำลังดำเนินไปของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) โดยมีสาเหตุมาจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ เริ่มต้นขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยพบครั้งแรกในตลาดค้าสัตว์ป่าเมืองอู่ฮั่นหรือตลาดขายอาหารทะเลสด South China Seaboard นครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน⁽¹⁾ จากนั้นเริ่มมีการแพร่ระบาดไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว

ปัจจุบันสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยังคงมีความรุนแรง ในต่างประเทศ ซึ่งเป็นโรคติดต่ออันตรายตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563 พบการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ป่วยอย่างรวดเร็ว รวมทั้งกรุงเทพมหานครที่เป็นศูนย์กลางสำคัญทางเศรษฐกิจ การคมนาคมและการท่องเที่ยว และมีความหนาแน่นของประชากรสูง ถือเป็นปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้มีการแพร่ระบาดของโรคอย่างรวดเร็ว การควบคุมโรคอย่างทันเวลา และจำกัดการชุมนุมของประชาชนเพื่อไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดขยายไปในวงกว้างจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อลดโอกาสการแพร่ระบาดของโรคในสถานที่ต่างๆ ที่มีความเสี่ยงสูง ส่งผลให้รัฐบาลไทยต้องใช้มาตรการที่เข้มข้นเพื่อควบคุมการระบาด โดยได้เริ่มใช้มาตรการล็อกดาวน์ในวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา และขอความร่วมมือให้ประชาชนคนไทยทุกคนมีวินัยในการป้องกันตนเองด้วยการสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้งไปแหล่งชุมชน ล้างมือทุกครั้งที่มีการสัมผัสสิ่งแวดล้อม และเว้นระยะห่างทางสังคม 1-2 เมตร เพื่อให้ประชาชนที่มีสุขภาพดี ไม่มี

อาการป่วย ได้มีการป้องกันการรับเชื้อโรคต่างๆ และให้ผู้ที่มีการหรือกลุ่มเสี่ยงที่จะแพร่กระจายเชื้อโรคป้องกันการแพร่เชื้อต่อผู้อื่น⁽²⁾ การป้องกันโรคถือว่าเป็นกระทำหรืองดกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อไม่ให้เกิดการเจ็บป่วยหรือเป็นโรค และการป้องกันไม่ให้กลับเป็นซ้ำในกรณีที่หายจากการเจ็บป่วยเป็นโรค⁽³⁾ เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ที่ประชาชนทุกคนร่วมดำเนินการได้ในภาวะวิกฤตเช่นนี้ หน่วยงานที่ทำการจัดระบบบริการทางสาธารณสุข เป็นหน่วยงานสำคัญที่เป็นแหล่งรวมของผู้ที่มีภาวะทางสุขภาพ การจัดการที่ป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรคจึงเป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยให้ผู้รับบริการปลอดภัยจากโรคติดต่อ⁽⁴⁾

สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมืองเป็นหน่วยงานหลักที่ได้รับมอบหมายจากกรมควบคุมโรค ในการดำเนินการเฝ้าระวังและป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่เขตเมืองทั่วประเทศ มีบทบาทสำคัญในการ ค้นหาสอบสวน ติดตามผู้สัมผัสกลุ่มเสี่ยงพร้อมทั้งรายงานผลการสอบสวนโรคให้กับหน่วยงานส่วนกลาง และในฐานะที่หน่วยงานตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จึงเป็นหน่วยงานตั้งรับในการคัดกรองหาเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมทั้งดำเนินการคัดกรองค้นหาผู้สัมผัสกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่กรุงเทพมหานครด้วย ทำให้ต้องมีการปรับคลินิกบริการให้เป็นคลินิกระบบทางเดินหายใจเฉียบพลัน (ARI) รวมทั้งจัดอัตรากำลังที่เดิมให้บริการคลินิกโรคผิวหนัง เพิ่มการรับผิดชอบในคลินิก ARI ด้วย ทำให้ต้องมีการจัดสถานที่ให้เหมาะสมและชัดเจนสำหรับผู้รับบริการตรวจหาเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับการรักษาโรคผิวหนัง การจัดการคัดกรองก่อนเข้าคลินิก⁽⁵⁾ จึงเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกในการจัดมาตรการทางสังคมที่จำเป็นและที่สำคัญเพื่อ

ความปลอดภัยสำหรับผู้รับบริการที่ไม่ใช่ผู้สัมผัสกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ต้องใส่อุปกรณ์ป้องกันการแพร่กระจายเชื้อเช่นเดียวกัน⁽⁶⁾ ดังนั้น การสำรวจพฤติกรรม การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการในคลินิกโรคผิวหนัง สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง ซึ่งเป็นหน่วยบริการที่ยังคงเปิดบริการให้กับผู้รับบริการในช่วงที่มีการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้ประชาชนที่มาใช้บริการปลอดภัยจึงได้มีการจัดบริการภายใต้การบริหารตามมาตรฐานควบคุมโรค ในการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ ทั้งนี้การป้องกันตนเองของผู้รับบริการ ถือเป็นส่วนหนึ่งที่ประชาชนคนไทยจะแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและเพื่อค้นหาสิ่งที่ต้องปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา คลินิกบริการต่อไปเป็นการตอบสนองความต้องการ และจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในคลินิกบริการอื่น^(7,8,9) ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อการสำรวจพฤติกรรม การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการในคลินิกโรคผิวหนัง สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และวิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อการสำรวจพฤติกรรม การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของผู้รับบริการในคลินิกโรคผิวหนัง สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนทั่วไปที่มาใช้บริการในช่วงเดือน มิถุนายน – สิงหาคม 2563 ณ คลินิกโรคผิวหนังสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง และสามารถเข้าถึงอุปกรณ์สื่อสารออนไลน์ได้ จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 10.78 ของผู้รับบริการทั้งหมดในคลินิกในช่วงเวลาที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสำรวจ ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรคโควิด-19 และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการบริการเพื่อป้องกันการติดเชื้อโควิด-19

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้ศึกษาได้จัดให้มีการตอบแบบสอบถามของประชาชนที่มาใช้บริการ ผ่านช่องทางการสื่อสารออนไลน์ ด้วยการ scan QR code เพื่อตอบแบบสอบถาม เพื่อลดการสัมผัส ในช่วงเดือน มิถุนายน – สิงหาคม 2563 หลังจากนั้นรวบรวมข้อมูลพร้อมก็นำผลที่ได้มาวิเคราะห์พฤติกรรม การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

การวิเคราะห์ข้อมูล

จำนวน ร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลบุคคลและพฤติกรรม การป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ผลการวิจัย

การสำรวจพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการในคลินิกโรคผิวหนัง สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง ซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปที่มารับบริการในช่วงเดือน มิถุนายน – สิงหาคม 2563 จำนวน 165 คน พบว่า ลักษณะข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.60 และ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 39.40 ส่วนใหญ่ อายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.13 รองลงมา อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.21 อายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.60 อายุ 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.54 อายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.88 อายุ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.04 และ อายุ 0-10 ปี

คิดเป็นร้อยละ 0.60 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 46.67 รองลงมาปริญญาตรี หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 44.24 ปริญญาโท หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 8.49 และ ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 0.60 อาชีพของผู้รับบริการส่วนใหญ่จะเป็น พนักงานบริษัท และ นักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 22.43 รองลงมาเป็นรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 20.60 เป็นข้าราชการ/พนักงานราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 13.33 ประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 8.49 แม่บ้าน/พ่อบ้าน คิดเป็นร้อยละ 6.06 ว่างงาน คิดเป็นร้อยละ 4.85 และค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 1.81 รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=165)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	(ร้อยละ)
เพศ		
ชาย	65	39.40
หญิง	100	60.60
อายุ		
0 - 10 ปี	1	0.60
11 - 20 ปี	24	14.54
21 - 30 ปี	53	32.13
31 - 40 ปี	35	21.21
41 - 50 ปี	34	20.60
51 - 60 ปี	13	7.88
61 ปีขึ้นไป	5	3.04

ตารางที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=165) ต่อ

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	(ร้อยละ)
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	77	46.67
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	73	44.24
ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	14	8.49
อาชีพ	1	0.60
ว่างงาน	8	4.85
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	10	6.06
ข้าราชการ/พนักงานราชการ	22	13.33
พนักงานบริษัท	37	22.43
ค้าขาย	3	1.81
ธุรกิจส่วนตัว	14	8.49
นักเรียน/นักศึกษา	37	22.43
รับจ้างทั่วไป	34	20.60

ผลการสำรวจพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้รับบริการในคลินิกโรคผิวหนัง สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง ซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปที่มารับบริการในช่วงเดือน มิถุนายน - สิงหาคม 2563 จำนวน 165 คน พบว่า ภาพรวมของพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้รับบริการส่วนใหญ่สวมหน้ากากอนามัยเมื่อออกจากบ้าน คิดเป็นร้อยละ 97.72 พร้อมทั้งปฏิบัติตามมาตรการทางสังคมอย่างเคร่งครัด (ใส่หน้ากากอนามัย/หน้ากากผ้า ล้างมือ เว้นระยะห่าง) คิดเป็นร้อยละ 96.66 โดยล้างมือก่อนและหลังรับประทานอาหาร คิดเป็นร้อยละ 91.06 หลีกเลี้ยงไปแหล่งชุมชน ถ้าไม่จำเป็น คิดเป็นร้อยละ 89.69 ยืนห่างจากบุคคลอื่น

เมื่ออยู่ในชุมชนแออัด คิดเป็นร้อยละ 89.24 ล้างมือภายหลังเข้าห้องน้ำและสัมผัสสิ่งแวดล้อม เช่น บานประตู ลูกบิด ราวบันได คิดเป็นร้อยละ 88.63 ล้างมือด้วยแอลกอฮอล์ เจล ตามที่สาธารณะจัดวางไว้ให้ คิดเป็นร้อยละ 88.33 หากเกิดอาการผิดปกติจะแยกตัวเองทันทีเมื่อมีอาการระบบทางเดินหายใจ เช่น ไข้ ไอ หอบ มีเสมหะ คิดเป็นร้อยละ 86.81 เดินทางไปเข้าสู่ระบบการรักษาเมื่อมีอาการ ไข้ ไอ จาม มีเสมหะ คิดเป็นร้อยละ 83.48 สวมหน้ากากอนามัย (surgical mask) เมื่อแสดงอาการทางระบบทางเดินหายใจ เช่น ไอ จาม มีน้ำมูก เสมหะ แม้จะอยู่ภายในบ้าน คิดเป็นร้อยละ 81.96 รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 พฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (n=165)

พฤติกรรม	ปฏิบัติทุกครั้ง จำนวนคน (ร้อยละ)	ปฏิบัติบ่อยครั้ง จำนวนคน (ร้อยละ)	ปฏิบัติบางครั้ง จำนวนคน (ร้อยละ)	ไม่เคย จำนวนคน (ร้อยละ)
1. ทานสวมหน้ากากอนามัย เมื่อออกจากบ้าน	151 (91.51)	13 (7.88)	1 (0.66)	0 (0.00)
2. ทานสวมหน้ากากอนามัย (surgical mask) เมื่อแสดงอาการ ทางระบบทางเดินหายใจเช่น ไอ จาม มีน้ำมูก เสมหะ แม้จะอยู่ ภายในบ้าน	94 (56.97)	37 (22.42)	20 (12.12)	14 (8.49)
3. ทานล้างมือก่อนและหลังรับ ประทานอาหาร	119 (72.12)	35 (21.21)	9 (5.46)	2 (1.21)
4. ทานล้างมือภายหลัง เข้าห้องน้ำ และสัมผัสสิ่งแวดล้อมเช่น บานประตู ลูกบิด ราวบันได	109 (66.06)	38 (23.03)	17 (10.30)	1 (0.61)
5. ทานล้างมือด้วยแอลกอฮอล์ เจล ตามที่สาธารณะจัดวางไว้ให้	103 (62.43)	51 (30.91)	7 (4.24)	4 (2.42)
6. เมื่อทานมีอาการ ไข้ ไอ จาม มีเสมหะ ทานไปพบแพทย์	87 (52.72)	53 (32.11)	19 (11.55)	6 (3.62)
7. ทานแยกตัวเองทันทีเมื่อมีอาการ ระบบทางเดินหายใจ เช่น ไข้ ไอ หอบ มีเสมหะ	96 (58.19)	52 (31.51)	16 (9.69)	1 (0.61)
8. ทานยืนห่างจากบุคคลอื่น เมื่ออยู่ ในชุมชนแออัด	110 (66.67)	41 (24.84)	12 (7.28)	2 (1.21)
9. ทานหลีกเลี่ยงไปแหล่งชุมชน ถ้าไม่ จำเป็น	115 (69.70)	35 (21.21)	12 (7.28)	3 (1.81)
10. ทานปฏิบัติตามมาตรการทางสังคม อย่างเคร่งครัด (ใส่หน้ากาก อนามัย/หน้ากากผ้า ล้างมือ เว้น ระยะห่าง)	146 (88.48)	17 (10.30)	1 (0.61)	1 (0.61)

พฤติกรรมของผู้รับบริการ (จากการสังเกตของผู้ให้บริการ)

ก่อนเข้ารับบริการ

ผู้รับบริการผ่านการคัดกรองด้วยการวัดไข้จากเจ้าหน้าที่ประจำคลินิก ล้างมือด้วยแอลกอฮอล์เจล และสวมหน้ากากอนามัยก่อนเข้าสู่สถานบริการทุกราย

ข้อสังเกต มีผู้รับบริการบางราย ไม่กีดล้างมือด้วยแอลกอฮอล์เจล บางรายใส่หน้ากากอนามัยไว้ได้คาง หรือปิดเฉพาะปากไม่ปิดจมูก

ขณะเข้ารับบริการ

ผู้รับบริการสวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา จัดเก้าอี้นั่งรอเว้นระยะห่าง นับจำนวนผู้เข้ารับบริการครั้งละ 20 คน ตามจำนวนที่นั่ง

ข้อสังเกต ขณะนั่งรอ มีผู้รับบริการบางรายเปิดหน้ากากอนามัยออกเพื่อคุยโทรศัพท์ หรือบางรายที่มีผู้ติดตามจะให้ผู้ติดตามเข้ามา

ด้วยไม่นั่งเว้นระยะห่างและเปิดหน้ากากออกเพื่อคุยกัน ผู้รับบริการบางรายเป็นผู้สูงอายุ มักจะเลื่อนหน้ากากลงมาปิดเฉพาะปากโดยให้เหตุผลว่าหายใจไม่ออก หายใจไม่เต็มอิ่ม

หลังเข้ารับบริการ

ผู้รับบริการเดินออกอีกทาง (จัดให้เดินไปทางเดียว ไม่เดินสวนทางกัน) และให้กลับบ้านทันทีเมื่อได้รับการรักษาเสร็จสิ้น

ข้อสังเกต เนื่องจากห้องน้ำอยู่บริเวณประตูด้านหลังจึงมีผู้รับบริการบางรายเดินสวนไปมาเพื่อออกไปเข้าห้องน้ำ หรือ ออกไปลานจอดรถด้านหลัง และผู้รับบริการบางท่านไม่ทราบว่ามีการปรับเปลี่ยนทางเข้า-ออก จึงทำให้เกิดความสับสนและสวนทางกันไปมา รายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 พฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ณ คลินิกโรคผิวหนัง สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง (n=165)

พฤติกรรมจากการสังเกต	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1. วัดไข้	165	0
2. ล้างมือด้วยแอลกอฮอล์ เจล	160	5
3. สวมหน้ากากอนามัยปิดจมูกและปาก	152	13
4. เว้นระยะห่างระหว่างบุคคล	165	0
5. เข้า-ออก ทางเดียวตามที่กำหนด	100	65

ความต้องการบริการจากผู้รับบริการ

ในการป้องกันการติดเชื้อโควิด-19

ผู้รับบริการให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้ ในสถานการณ์ที่มีการระบาดของโควิด-19 ความต้องการของประชาชนผู้มารับบริการ ต้องการให้มีการแจกเจลแอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย ในคลินิกโรคผิวหนัง อยากให้มีการพ่นทำความสะอาดฆ่าเชื้อทุก 1 ชั่วโมงภายในคลินิก และมีการให้คำแนะนำระหว่างเครื่องคัดกรองผู้รับบริการที่จะเข้ามาบริเวณสถานพยาบาล ถ้าเป็นไปได้อยากได้รับการตรวจหาเชื้อโควิด-19 ฟรี

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะ ให้มีการจัดสถานที่สำหรับให้ประชาชนไว้ล้างมือ เน้นการทำทำความสะอาดอุปกรณ์ที่บริการ เช่น เครื่องวัดความดัน พร้อมทั้งบริการฉีดวัคซีนฟรี

อภิปรายผล

การสำรวจพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของผู้รับบริการในคลินิกโรคผิวหนัง สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง ซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปที่มารับบริการในช่วงเดือน มิถุนายน – สิงหาคม 2563 จำนวน 165 คน พบว่า ผู้รับบริการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ในวัยศึกษาและทำงาน อาชีพส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชนและนักเรียน/นักศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาที่เป็นผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ประกอบกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ผู้รับบริการต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) ขอความร่วมมือ

มือประชาชน งดกิจกรรมชุมนุมหรืออยู่กันเป็นกลุ่มก้อน จากการสำรวจพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของผู้รับบริการในคลินิกโรคผิวหนัง สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง ด้วยแบบสำรวจ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มากกว่าร้อยละ 80 ปฏิบัติตามมาตรการขอความร่วมมือของรัฐบาล แต่มีข้อสังเกตได้ว่าการสวมหน้ากากอนามัย (surgical mask) เมื่อแสดงอาการทางระบบทางเดินหายใจเช่น ไอ จาม มีน้ำมูก เสมหะ แม้จะอยู่ภายในบ้าน ถึงแม้จะมีระดับการป้องกันตนเองภาพรวมมากกว่าร้อยละ 80 แต่การสวมหน้ากากอนามัยเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติอย่างยิ่งเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อแก่สมาชิกในครอบครัว ควรส่งเสริมการรับรู้ในเรื่องการป้องกันโรคเพื่อประโยชน์ในการป้องกันตนเอง⁽¹⁰⁾ และจากข้อเสนอแนะ ผู้รับบริการต้องการให้มีการแจกหน้ากากอนามัยและเจลล้างมือ เป็นไปได้ว่า ความพอเพียงหรือแหล่งที่จะหาซื้ออุปกรณ์ป้องกันอาจไม่เพียงพอ ประกอบกับผู้รับบริการบางส่วนเป็นเยาวชนและนักศึกษา การซื้อหาอุปกรณ์ป้องกันต่างๆ มีความจำเป็นต้องหาเพิ่มเนื่องจากอัตราการใช้จะบ่อยกว่ากลุ่มอาชีพอื่น อาจจะไม่เพียงพอหรือขาดแคลน การจัดสนับสนุนอุปกรณ์ป้องกันโรคให้มีเพียงพอพร้อมใช้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมในการป้องกันตนเอง^(11,14) สำหรับการฉีดพ่นเพื่อฆ่าเชื้อ เนื่องจากสถานพยาบาลเป็นหน่วยงานบริการที่มีคนอยู่ตลอดเวลา การฉีดพ่นจึงไม่แนะนำ แต่สามารถปรับเป็นการเช็ดทำความสะอาดบริเวณจุดสัมผัสทุก 1-2 ชั่วโมงด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ พร้อมทั้งดำเนินการประชาสัมพันธ์ด้วยการติดประกาศตาราง

การทำความสะอาดตามมาตรการการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อให้ประชาชนที่มารับบริการทราบ การสร้างการรับรู้และทัศนคติที่ดีในการป้องกันการแพร่เชื้อเป็นสิ่งสำคัญที่หน่วยงานภาครัฐที่เป็นหน่วยงานทางด้านวิชาการควรดำเนินการอย่างเร่งด่วนและรวดเร็ว เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับประชาชนทราบต่อไป

จากการศึกษาและทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างคลินิกโรคผิวหนังกับอาการของผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในต่างประเทศพบว่าผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีอาการทางผิวหนังร่วมด้วย^(12,13) การจัดการบริการคัดกรองและเฝ้าระวังอาการที่เข้าได้กับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับผู้รับบริการคลินิกโรคผิวหนัง จึงต้องมีการดำเนินอย่างเคร่งครัดและเพื่อให้การศึกษานี้เป็นประโยชน์ในอนาคต ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเชิงลึกในเรื่องอาการและอาการแสดงทางผิวหนังของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทยต่อไป

แนะนำการอ้างอิงสำหรับบทความนี้

อรรวรรณ วงศ์สถิต, สมคณีย์ อ่ำสุริยา. การสำรวจพฤติกรรมป้องกันการโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของผู้รับบริการในคลินิกโรคผิวหนัง สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง. วารสารสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง 2564; 6(1): หน้า 1-12.

Suggested citation for this article

Wongsathit O, Amsuriya S. Survey of Corona Virus diseases 2019 (COVID-19) prevention behavior among clients in dermatology clinic, Institute for Urban Disease Control and Prevention. Institute for Urban Disease Control and Journal 2021; 6(1): page 1-12.

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนอุปกรณ์ป้องกันการแพร่กระจายเชื้อเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในชุมชน
2. เสนอนโยบายการป้องกันการติดเชื้อของผู้รับบริการเมื่อมารับบริการในสถานพยาบาลทุกระดับ อย่างเพียงพอเพื่อส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมป้องกันการป้องกันตนเอง
3. จัดบริการอุปกรณ์ป้องกันอัตโนมัติเพื่อให้เข้าถึงได้ง่ายลดการสัมผัส ง่าย สะดวก หรือจัดบริการจุดขายอุปกรณ์ในราคาถูก เพื่อการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ โดยนาร่องการบริการโรคในพื้นที่เขตเมือง เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมในเกิดการป้องกันตนเอง
4. พัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับผู้รับบริการและสื่อสารให้ประชาชนปฏิบัติการป้องกันการติดเชื้อตามมาตรการทางสังคมและตามมาตรฐานควบคุมโรคอย่างเคร่งครัด

เอกสารอ้างอิง

1. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือเจ้าหน้าที่ในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน กรณีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย[อินเทอร์เน็ต]. 2563. [เข้าถึงเมื่อ 10 มิถุนายน 2563]. เข้าถึงได้จาก: https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_health_care/g07_ppe.pdf
2. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. คำแนะนำการใช้อุปกรณ์ส่วนบุคคลป้องกันการติดเชื้อ (Personal Protective Equipment, PPE) ฉบับ วันที่ 20 เมษายน 2563[อินเทอร์เน็ต]. 2563. [เข้าถึงเมื่อ 10 สิงหาคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_health_care/g07_ppe_200463.pdf
3. จารุวรรณ แหลมไธสง. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็กกรุงเทพมหานคร[อินเทอร์เน็ต]. 2563. [เข้าถึงเมื่อ 28 กรกฎาคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: http://thaiphn.org/journal/thai/2562/journal1_62/1%20%E0%B8%88%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%B8%E0%B8%A7%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%93.pdf
4. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. แนวทางเวชปฏิบัติการวินิจฉัยดูแลรักษาและป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลกรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ฉบับปรับปรุง วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2563สำหรับแพทย์และบุคลากรสาธารณสุข [อินเทอร์เน็ต]. 2563. [เข้าถึงเมื่อ 28 มิถุนายน 2563]. เข้าถึงได้จาก: https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_health_care/g05_010563.pdf
5. Farah M, Ibtissam AF, Salim G. A Review of the Dermatological Manifestations of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19). Dermatology Research and Practice [internet]. 2020[cited 2021 Mar 5]:2020:1-9. Available from: <https://doi.org/10.1155/2020/9360476>
6. Jiajia L, Zexing S, Xiaoping M, Hang L, Yan L, Liyun D, et al. Skin damage among health care workers managing coronavirus disease-2019. Journal of the American Academy of Dermatology[internet]. 2020[cited 2021 Mar 5];82:1215-16. Available from: <https://doi.org/10.1016/j.jaad.2020.03.014>
7. กลุ่มฉุกเฉินทางการแพทย์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. แนวทางการจัดเตรียมพื้นที่กรณีมีการระบาดในวงกว้างของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) : โรงพยาบาลสนาม [อินเทอร์เน็ต]. 2563. [เข้าถึงเมื่อ 30 สิงหาคม 2563]. เข้าถึงได้จาก: https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_health_care/g06.pdf

8. สำนักงานป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อและเชื้อดื้อยาในโรงพยาบาล สถาบันบำราศนราดูร. **ข้อแนะนำแนวปฏิบัติการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ กรณีโรคโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ 2019 (Novel Corona virus: nCoV)(ฉบับวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2563)**[อินเทอร์เน็ต].2563. [เข้าถึงเมื่อ 10 มิถุนายน 2563]. เข้าถึงได้จาก: https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_health_care/G32.pdf
9. คณะทำงานด้านการรักษาพยาบาลและการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ จากคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยต่างๆ. **แนวทางการจัดระบบบริการของโรงพยาบาลกรณีมีการระบาดของโรคติดต่อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในวงกว้าง(ร่าง) ฉบับวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2563**[อินเทอร์เน็ต].2563. [เข้าถึงเมื่อ 1 มิถุนายน 2563]. เข้าถึงได้จาก: https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_health_care/G33_2.pdf
10. บุษกร พันธเมธาฤทธิ์, ลักขณา คงแสง, จุฑารัตน์ คงเพชร, ปราณี คำจันทร์,ลดาวัลย์ ประทีป ชัยกูร, พรทิพย์ พูลประภัย. **ปัจจัยทำนายพฤติกรรม การดูแลเด็กของผู้ปกครองในการป้องกันควบคุมโรคติดต่อที่บ้าน**. วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์ 2562; 39(2):23-63.
11. จีระศักดิ์ เจริญพันธ์และเฉลิมพล ต้นสกุล. (2550). **พฤติกรรมสุขภาพ Health behavior**. พิมพ์ครั้งที่ 6. มหาสารคาม: โรงพิมพ์คลังน่านานาวิทยา.
12. Genovese G, Moltrasio C, Berti E, Marzano A.V. **Skin Manifestations Associated with COVID-19: Current Knowledge and Future Perspectives**. Dermatology[internet]. 2021[cited 2021 Mar 5];237:1-12. Available from: <https://doi.org/10.1159/000512932>
13. Razvigor D and Nikolai T. **Covid-19 pandemic and the skin - What should dermatologists know?. Clinics in Dermatology**[internet]. 2020[cited 2021 Mar 5];38:785-7. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7102542/pdf/main.pdf>
14. กมลรัตน์ (ศักดิ์สมบูรณ์) เทอร์เนอร์และศุภาพิชญ์ (มณีสคร) โพน โบรมแมนน์. **พฤติกรรม การใช้บริการสุขภาพและการรับรู้คุณภาพบริการสุขภาพของชาวต่างชาติในประเทศไทย.วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข**[อินเทอร์เน็ต]. 2556. [เข้าถึงเมื่อ 5 มีนาคม 2564];23:1:1-14. เข้าถึงได้จาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/tnaph/article/view/9816>